

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫН XX СЪЕЗДИЗИ

Эш Н. И. БЕЛЯЕВТИН чугаазы

Эштер! Отчеттүг үнүн дургузунда бистин партиянын ТН-эм өзүм чок Ленинни улау тутун бекке тутушаан, чурту бүтү чаа-чаа тилелгелерин чедикшичинче кийрген.

Од тукса шынчы чорук коллективтиг ууртулганын болгаш партиянын иштин демократиянын ленинчи принциптерин эң шынчы сагаан, партиянын ууус-биле харылдаанын үргүчү калбартааны болза, партиянын болгаш чурттуу амгы XX съездиге ужурашканы кайгамчык улау чедикшичинче чедип алыр арганы Топ Комитетте хандырган. Совет Эвилелинин Коммунистг партиянын XX съездиги бистин партиянын коммунизм дөм демиселдин төгүтүлдө чугула черин ээлээр болгаш марксизм-ленинниң эртинелдиге улау салымшын болуу дээринге чигинг чок.

Топ Комитеттин отчет илеткелдинде марксизм теориянын эң чугула принциптерин чүгүлдери чаа төгүтүлг байдалдарга чогаалкыч өзү-биле хөгжүдери бердинген.

Эш Хрущевтин илеткелдинде делегей хөгжүдешинин эң нарын айтырларын ажалчы чоңнарнын калбак масаларына билингир болгаш тода кылдыр чырыткан, ол илеткелде бүтү уластарнын аразына наймалаче пик кыйтырыг бар болуу, социализмни күштеринин бурун-гаарлап турар шимчээлинин хаара тулап турар перспективалары тодоратынган. Ол илеткелде, тайбын дөм демиселди баштап турар миллион-миллион кишилерин чаа делегей дайынын болдурун байрп болурунга улау бүтүр-биле чепселген эш.

Съездиге эш Н. А. Булганиннын илеткелинде СССР-нин улау ажал-агынын хөгжүдешинин ажалы беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-нин XX съездигинин Директивалары чокуу уеде Коммунистг партиянын эң чугула программалык сорулгаларын тодогай илерээшкни болуу. Олар баштайгызынан сөөгү охтурларга чедир СССР-нин улау ажал-агынын күштүг көдүрүшкүнүн болгаш уластуң чагаай амдыралынын дугайында салым салымшын-биле сикнижен.

Чаа беш чыл планында улау ажал-агынын бүтү алырларын улам мыйа көдүреринин материал-техниктиг сууруулар үстүрүп козгалдыр хөгжүдери көдүргөн. Директиваларын төлөмдө-биле көдүргөн кезде ажал-агы бүдүрүшкүнүн хөгжүдешин күсүдери чоңга кол-кол продукттарын болгаш чик үстүрүг чиг-оттин элекшилин тургузарынче бисти мырынай чокушудулар.

Чаа беш чыл планы болза, улау демократиянын чурттары-биле экономикалык кады ажалдажыканын улам мыйа бижыларын болгаш калбартырын, ден болгаш кайы-кайымыга ажалыг чорукка үндөшкөн, еске чурттар-биле ажал-ишчи харылдааларын калбартырын деткир.

Чаа беш чыл планында айтыкан СССР-нин улау ажал-агынын хөгжүдешинин темпидерин бектик, мичалза-даа оон боттоту болуру болгаш ажалы беш чыл планынын хуусаа бетинде күсүдешери чугула-жок. Ажалы беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын бүтү совет уластуң чангыс эң-сөкүлдүг чүдүдүгүнү көргөн мичаш бистин партиянын XX съездиги оларын чангыс эң-сөкүлдүг чүдүдүгүн дээринге кандыг-даа чигинг чок. (Адыш чаксаашыны).

I.

Эш Н. С. Хрущевтин болгаш эш Н. А. Булганиннын илеткелдеринге социалистг кезде ажал-агынын туруп турар байланын эртем талазы-биле ханы үндөшкөн характеристика бердинген, 1953 чылда чедир кезде ажал-агы бүдүрүшкүнүн турган улау мичашыларын болгаш чедиктерин илереткен база кезде ажал-агы бүдүрүшкүнүн бүтү адырларын улам мыйа күштүг көдүрүшкүнүнү кол улаанышын айтыкан.

Чер ажалынын талазына бистин кол сорулгасы болза, дүжүтү бедиктеринге болгаш чаа черлерин улам мыйа шиге-лип алырыга үндөшкөн, ажалы беш чылдын төңүзүндө таранын чыл бүдүрүшкүнүн чылда 11 миллиард пуд чедир, техниктиг култураларын — көвөнни, чигир сөкүлдүг, йенуу, конопяны, тарымал тооруктун шөлүн калбартыр болгаш дүжүтү бедиктери, а ол мичаш картофель болгаш ногааларын бүдүрүшкүнүн улау-биле көвүдери болуу — деп, СЭКП ТН-ин отчет илеткелдинде айтыкан болгай.

Ажалы беш чылдын планынын талазы-биле Директиваларын төлөмдө-биле чик-хевин бүдүрүшкүнүн 56 хуу, йен волюнуу — 35 хуу, чигир сөкүлдүг — 54 хуу, картофель — 85 хуу, ногааларын 2,2 катан, айтти болгаш сүтү — 2 катан, куш чургаларын — 2,5 катан болгаш дүтү — 1,8 катан улагытыр тодогайланган.

Бөдө ажал-агы продукциянын бүдүрүшкүнүн илгит улау өүдүдөг ботандырылган: көдө ажал-агынын социалистг хевинин шутт тергилден турары, машина-трактор станцияларын салдыраат чектик, бирги черинг техниканы-биле кезде ажал-агынын чепселер турар үстүгүг журналы социалистг үдөтүг, кезде ажал-агыла чүс-чүс мун мергелдиг тускай эртемниглерин болгаш организмаларын бары мичаш илгит бүтү аргалар бисте бар.

Совет күрүсө чугаа сөөгү 5 чылдын дургузунда кезде ажал-агыла капитал салымшынча 63,6 миллиард рублга

чарыгдан, ол болза бирги беш чылдан 7 катан хей, дөртү беш чылдан 2,5 катан хей болганы ол. СССР-нин Күрпаланын медээни бугулар алырга, ажалы беш чылда кезде ажал-агыга капитал салымшынча беш чылдан барык 2 катан хей, дөртү беш чылдан 5 катан хей болгаш бирги беш чылдан барык 14 катан хей болуу.

Үстүдө санап көргүскөн бүтү политиктиг, организм-техниктиг болгаш материалдыг аргаларын шуттуу бүтүн ажалга чорук кезде ажал-агынын хөгжүдери талазы-биле ажалы беш чылдын оналдарын чүгүс күсүдери эвес, харын база ажал кыска хуусааларга ажал күсүдери арганы бексе бөр, эштер. Амгы съездиге ажал хей эштерин чугааларында медегеленин мичаш, беш чыл планында таранын болгаш мал ажалынын продукциянын бүдүрүшкүнүн көвүдери талазы-биле ажалынын оналдарын чүгүс тус-тус колхозтар, совхозтар, районнар эвес, харын база бүдүн областтар болгаш республикалар бир-ийи чылда күсүдери деп хуушгелерин боттарында ам туралардыр.

Бистин кезде ажал-агынын хөгжүдешинин улау аргаларын дугайын кур болгаш курукан черлерин шиге-лип ажалы талазы-биле чуртуган кайгамчык улау ажал херчелен турар. Сөөгү 2 чылдын дургузунда ажалынын чаа черлерге 1956 чылда таргаларга 33 миллион гектардан эвеш эвес, оон иштинде совхозтарга 13 миллион гектардан ажал болуу. Бо өзүлүг-ла улау ажалдарын хөгжүдери мичашы-биле үндөшкөн төдө, 12 чылдын дургузунда — 1928 чылдан 1940 чылга чедир — СССР-ге тарыла шадеринин өдүлени деңгээлдер деңгээлдер талазы-биле 23,5 миллион гектар болганын, а совхозтарга 1956 чылда чаа ажалган кур черлерге тарыла шадерин 1940 чылда совхозтарын бүтү тарыла шадерин ажал турар дээрин сагындыра чогутуу.

Кезде ажал-агынын хөгжүдери талазы-биле ажалы беш чыл планынын оналдарын эң кыска хуусааларга күсүдери уластуң ортузунга бистин организм-партиянын болгаш пропаганда ажалынын кол улау-шыры болуу ужуруг.

Бөдө ажал-агы талазы-биле бисте бар болуу турар база бистин ам-даа багай ажалган турарын бүтү улау курушарларын илереткен база долу ажалгаары ажалы беш чыл планынын оналдарын доду болгаш хуусаа бетинде күсүдери талазы-биле бистин ажалыныска пачаар-даа ажал улау ужуруг болуу. Дүжүт ажал ажалынын үстүдө чидиргилер-биле деңгээл чикер кылдыр ам береленген. Мааа чидиргилер болуу-ажаан ажалынын эң кыска хуусааларда, тараларын быжып эгелешкенде сонга 7—10 ажал хүнеринден ажалыг чоруктары болуу. Илгит турбуже, хей-хей колхозтар, МТС-тер болгаш совхозтар тарга култураларын 15—20 болгаш оон-лаа хей хүнерде ажаан ап турар, а моон ужурунда гектар бүдүрүшкүнү 2—3 центнер болгаш оон-даа хей таранын чидирин турары чанчыл болган.

Ажаан ажалынын хуусааларын кызырларын болгаш тараларын чидирин эвешгелерин тараларын ажал ажаан ажалынын арганы-биле чорукту болуу. Ажалган ажаан ажал арганын үстүдө тараларын ажаан ажалынын быштат чен турда, ажаагы хуусааларын 5—7 хүнер эрте эгелеш, оон күсүл-биле тараларын чылдаанын гектардан 2 болгаш оон-лаа хей центнер кылдыр көдүлүшкүнүн 1931—1932 чылдарда эртем шиге-лип албан черери болгаш хей-хей совхозтарын практикаш шиге-лип турган. Илгит тараларын ажалган ажаан ажалынын улау ажалыг чоругу туралож, кезде ажал-агы болгаш совхозтар министрстволары 20 ажал чылда бо деңгээлдег арганы ажалыгларын саадаткан болгаш оон чуртуг бүтү колхозтарын болгаш совхозтарын ажалыг болуру бай келгени ол тур. Чугаа СЭКП ТН-ин январь Пленумунга дүжүтү чидиргилер-биле деңгээл дугайында ажалыг оон чидир-биле тургускан сонда тараларын ажалган ажаан ажалынын дугайында ажалыг практиктиг шугумче шиге-лип турган.

1955 чылда МТС-терге болгаш совхозтарга комбайнлар хедерин бижылгаар 50 мун лаветтерин болгаш 85 мун подборктерин бектезген, ажалган ажаан ажал арга-биле 1 миллион 700 мун гектарын ажаан алган, ол болза тарга култураларын ажаан алган шөлүнү 2 хуушундан эвеш болуу турар. Белгород, Кубышев, Ленецк, Ульяновск, Базалов, Воронеж областтарын колхозтарында ажалган ажаан ажалынын элөө калба-биле хергелен, тараларын бүтү ажаан ажал шадеринин 8-тен 14 хуушун ол арга-биле ажаан алган. Илгит-лаа Молотов, Кемерово, Тюмень, Арзамас болгаш еске-даа элөө хей областтар эртен чыл-даа ажалган ажаан ажалынын чорутуулар.

Бир эвес 1955 чылда тарга култураларын бүтү тарыла шадеринин чүгүс 25 хуушун ажалган ажаан ажал арга-биле чоруктан, ажалган ажаан ажал гектар бүдүрүшкүнү чүгүс 2 центнер немедө дүжүтү ажалыныска ап көөр болза, 350 миллион пуд ажал таранын немей ол болуу турган ийи бис.

Тараларын ажалган ажаан ажалынын деңгээлдег арганы калба-

биле непередери чугаа бо арганы шынар талазы-биле үндөш көөрүн эвес, харын ажалган ажаан ажалынын чоруктарында тускай техниктиг чепселерин тургузарын база непер турары тодогай. Илгит турбуже, амгы үеде МТС-тер болгаш совхозтар тарга култураларын 5—6 миллион гектардан, азы 4—5 хуушун ажал шадерин тараларын ажалган ажаан ажалынын чоруктар механизмдерин болуу турар, ол дээрге мичаш чепсел. Областарын машина, дожар комбайннар талазы-биле эң беттик бектелерин хандырыр төдөдө, планнатынганга немештир 1956 чылда дүжүт ажаан ажалынын 100 мундан эвеш эвес жаткалар болгаш 150 мун подборктерин кезде ажал-агыга негетинил турар.

Илгитанга дүжүт ажаан ажалынын ажалган ажаан арга-биле чоруктарында 1956 чылда бистин улам хей техниктиг чепселерин болгаш турар төдөдө, жаткаларын болгаш подборктерин бүдүрүшкүнүн дүжүтү дээрден дүжүтү эржежок чугула.

Тараз бүдүрүшкүнүн көвүдери болгаш мал ажалынын чен суурун бижылгында кол курадыр болза, каш удаа ажал турганын мичаш, кукуруза таргаларын калбартыр болуу. Ам чуртун ажал-буру зоналарында хей-хей чок колхозтар болгаш совхозтар тарыла шадеринин тургузуу эскерткен, кукуруза таргаларын калбарташ, кыска хуусаа тараларын илгит чылдаанын көдүлүшкүн, бижыг чен сууру тургускан болгаш анаа үндөшкөн мал ажалынын продукттарын бүдүрүшкүнүн дүжүтү, а оон-биле боттарынын орулгаларын көдүлүшкүн болгаш колхоздарын материалдыг байланын экижиктен дээрин калба-биле билингир.

Чуртун колхозтарында болгаш совхозтарында 1954 чылда 4,3 миллион гектарын тараларына улау 1955 чылда 18 миллион хире гектар кукурузаны таралган. Ол болза эртен ажал-агы чылда 17 миллион тонна хей силосту, оон иштинде 6 миллион тонна ажал консервалан кукуруза баштарын салыр, а ол мичаш мал ажалынын концентратан чепсел-биле хандыларын экижидер арганы берген.

Украин СССР-нин колхозтарында 1955 чылда кукуруза таргаларын калбарташ ортузга-биле бир ишкек 6 тонна ажал силосту болгаш бир төрүр хаванга сүт-бикшак ченгит 43 центнер кукуруза баштарын бектезген арганы берген. Воронеж болгаш Белгород областтарын колхозтарында сүт-бикшак ченгит кукуруза баштарын бир төрүр хаванга 40 центнер оонажыг кылдыр бектезген. Илгит-лаа чер-черин партия, совет органдарын улаушукчулары, а оларын-биле кады МТС-терин болгаш совхозтарын директорлары, колхозтарын даргалары бо култураларын онал байланын чогутуу-биле өөрчөйгөн, оон таргаларына үстүдөш шиги ажалыгын сагын салбайн турган, тараларын хуусааларын тодогайларга болгаш таргаларын ажалгаарын чоруктарын бир-ай хей-биле көөр чорукту болуу, а ажалыг кукуруза өстүрүшкүнүн ажалыг чоруктарына кижилерин организастаан болгаш бектезген областтар оон чангыс дүжүдүн алган ден чүгө тодогай.

Ульяновск, Пенза областтарын болгаш Мордв АССР-нин хөрөнү-климаттыг байдалын сиксиз-лаа, таралга-даа кукурузанын эң дүжүтүгүн өстүрүшкүн организастаан хандырын турар. Илгит турбуже, 1955 чылда ол областтарга кукурузанын нотаан массасынын куу дүжүтүгүн ажалган, а сүт-бикшак ченгит кукуруза баштарын мырынай адынкан. Оон харазын-биле Пенза областын колхозтары кукуруза таргаларын бир гектарында-на чүгө 24 центнер, Ульяновск областа — 29 центнер болгаш Мордв АССР-ге — 37 центнер сиксиз массасын сагын. Илгит-лаа дээрде, ол областтарын болгаш республиканын мурнакы колхозтары сүт-бикшак ченгит турга кукурузанын нотаан массасынын болгаш баштарын бектик дүжүдүн ажаан алган үеде илгит болуу турганы ол-дур, эштер.

Грузия ССР биле Узбек ССР-нин колхозтарында хөрөнү болгаш климаттыг байдалар кукуруза тараларын тургуштук бектик дүжүтүгүн база сиксиз массасын өстүрүшкүн болгаш ажаан ажалыг оон тараларында турга-даа, анаа 1955 чылда кукурузанын куу дүжүтүгүн ажалыг калчап-даа элгеш болгаш. Ол-ла черлерде бо үндөш култураларын өстүрүшкүн хей чылдарында дүжүдүгү болуу.

1956 чылда кукурузанын шөлү калбарган турар. Сорула болза, бүтү колхозтарга болгаш совхозтарга кукуруза өстүрүшкүнүн арганын мергелдиг шиге-лип алган калдар бектежиктен турар болуу, ол чорук бо култураларын бектик дүжүтүгүн ажалын хандыры арганы бөр.

Кукурузанын дүжүтүгүн бедиктерин чугула үндөшкөн бирези оон хайнактаан үрөшкүнүн таргаларына эң дүжүн шадерин болуу. Хайнактаан үрөшкүнүн тыл үндүрүн чоруктуу турар ажал-агыларын шадерин, оларын эржежок чугула техника-биле чепселер талазы-биле, а ол мичаш чаа хайнактаан үрөшкүнүн тыл үндүрүн болгаш бар тураларын көвүдери методтарын эртем өзү-биле ажалган кылдыр калбартырын организастаан талазы-биле улау ажалы кезде ажал-агы, совет болгаш партия органдары бо чылдын-на чоруктан турар ужуруг.

Ажалы беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-нин XX съездигинин Директива-

ларын төлөмдө-биле техниктиг култураларын бүдүрүшкүнүн дүжүтүгүн көдүлүшкүнүн турар. Чигир сөкүлдүгүн шөлү эң чокку чылдарда бети дээрде-ле 2,5—2,6 миллион гектар, а чигир сөкүлдүгүн илгит чылдаанын барык-ла 500 миллион центнер ченен турар ужуруг, ол чорук чонуну кижик сангына оналштыр чигир бүдүрүшкүнүн барык ийи катан көвүдери арганы бөр.

Чигир сөкүлдүгүн өстүрүшкүнүн кол райондарында оон таргаларын калбартырын болгаш дүжүтүгүн бедиктери, а ол мичаш элөө хей чаа районнарга, кол нуруушунда Россия Федерациянын областтарын чигир сөкүлдүгүн бүдүрүшкүнүн организастаан бо программаны ботандырыр непер турар. Чигир сөкүлдүгүн тарымы, таргаларын ажаан, ажаан ажал болгаш чүдүрүшкүнүн талазы-биле мурнакы техника-биле МТС-терин болгаш колхозтарын чепселерин экижидер, а ол мичаш сөкүла тарымы районнарга мичалдыг удоренелерин болгаш харап-химикаттарын бээрин дыка көвүдери эржежок чугула.

Чигир сөкүлдүгүн өстүрүшкүнүн үеде күш-ажалын чарыгдаларын кызырларын херезин чүдүрүшкүнүн ажалыгын механизастаар ажал улау ужуруг болуу. Мен эртен чылдын чигир сөкүлдүгүн ажал ажалынын үстүдө Тибон областын колхозтарында чорумда, колхоз-чү херезинерге: сөкүла ажаан ажал комбайн эки машина-дыр, мичалза-даа чигир сөкүлдүгүн чүдүрүшкүнүн бексе дуулаар төдөдө, «механизастаган ажалыг» бар болуу база херек деп медегеленер. Чигир сөкүлдүгүн чүдүрүшкүнүн херек механизмдерин бүдүрүшкүнүн бистин үстүрүшкүнүн сонгараларын сорулгалы болуу.

Чигир сөкүлдүгүн бүдүрүшкүнүн калбартырын, оон чаа-чаа районнарда непередери чаа чигир заводтарын, а ол мичаш сөкүла тарымы зоналарга оруктарын турарында ажал непер турар. Чаа заводтарын төлөмдө болгаш тураларда ол заводтарын күч-шылдыг чиг-эт зоналарын додандыр ажалыг хөгжүшкүнүн дүжүтүгүн кылдыган турары эржежок чугула. Чаа заводтарын туулушкуну кыска хуусааларда ботандырган турар ужуруг, чүгө дие, сөөгү чылдарын дургузунда Краснояр крайга чигир сөкүлдүгүн таргаларын 17-ден 37 мун гектар чедир калбарган, а ол сөкүлдүгүн болжааларын кылдыр хандырынкан мичаш илгит байдалга болуру болгаш. Оон түнелинде Краснояр крайга өстүрүшкүнүн үндүрүн чигир сөкүлдүгүн дыка хей келгени болжааларын кылдыр-биле Украин ССР-нин, Воронеж болгаш еске-даа областтарын заводтарын сөөктөн, ол чорук чигирин чонуг хей чидирин, күрүн херезинерин артык чарыгдаларын болгаш транспорттун ажал чок сөөктүгүн болурун.

Кезде ажал-агынын шигиын көдүрү болгаш чуртка мал ажалынын продукттарын көвүдери талазы-биле Партиянын болгаш Чазактын ам чоруткан хемчегелер эки түнелерин берген. Эртен 1955 чылда күрүн сүтү, айтти, куш чургаларын болгаш дүтү 1954 чылдан дыка хейнү бектезген. Илгит болза-даа ажалыг чоңарын материалдыг байдалары сөөкөл чок экижиг турар болуу оларын мал ажалынын продукттарын улам өзү турар херезелерин амдынында хандырынкан турар. Мал ажалынын продукттарын бүдүрүшкүнүн улам мыйа көвүдери талазы-биле ам-даа улау ажал туруп турар.

Эт бүдүрүшкүнүн хамыктын мурунда мал ажалынын эң дүжүн өөр алыр болуу хаван ажалын хөгжүдешинин күсүлени биле көвүдери болгаш чуртта эң дүжүрүн илгит хемчээлине хаван элдин бот-дензинин 50 хуу чедир деп садыган сорулга улау болгаш чугула херектир.

Чуртта хаван элдин бүдүрүшкүнүн ам-даа кончук оожу өзү турар. Бистер 100 гектар тарыла шадерин, хамаарыштыр 30 центнерден эвеш эвес хаван элдин бүдүрүшкүнүн бис, а бүдүрүшкүнүн хамык эвеш.

Чуртта болгаш илгит колхозтарда, совхозтарда хаван элдин бүдүрүшкүнүн байдалы багай болуу турарын чылдаганын хей-хей черлерде хаван ажалын чүгө чиги-биле көрүп, хаванын чепсел, калжаалар биле бүрүн хандырынче болжалыг болгаш чотир хемчегелерин албай турары-биле хаванарын улау харапчанын болурун турары-биле таймалдыр болуу. Семитер чегерленин эң болгаш бекон болуу эң дүжүн база чик эрктиг хевирлерин херекке албайн, кол нуруушунда чалгы болгаш чартык чалгы хаванарын дүжүрүн колхозтардан болгаш совхозтардан непер турган СССР-нин Кезде ажал-агы министрстволуу болгаш СССР-нин Совхозтар министрстволуу бурууш-биле хаванарын семитер чегерлеринин айтырын херек кырында булгалган турган.

СЭКП ТН болгаш СССР-нин Министрлер Чөвүленин кезде ажал-агы органдарын мичашынын өткен, ам чуртта хаван элдин бүдүрүшкүнүн кыска хуусааларда дыка көвүдери дөм хаван ажалын күчүлүг турарыг кылдыр долу-биле ажалгаар сорулга туруп турар.

Хаван элдин бүдүрүшкүнүн 1960 чылда 1955 чыл-биле деңгээлге 2,6 катан, а колхозтарга — 5,5 катан көвүдери болгаш эң дүжүрүнүн илгит балансынын 50 хире хуу болуу ужуруг.

1956 чылдан эрелаш хаванарын массасын-биле семитер чегерлерин органи-

заастар талазы-биле, ол сорулгага бүтү чаш хаванарын — кыжын болгаш чалын төртүтүгн хаван оолдарын ажаллап турган, улау ажалын чорутса чогутуу. Хаванарын семитер чегерлеринин херезин тускай контролга алган турар ужуруг. Амгы үеде областтарын болгаш райондарын чамлык улаушукчулар хаванарын семитер чегерлер дугайын хей-биле чугаалап турга-даа колхозтарга кыжын төртүтүгн хаван оолдарын калгаалап ажал талазы-биле чүгү-даа кылбайн туралар. РСФСР-нин 78 областтарын, крайларын болгаш республикаларын колхозтарында бо чылдын феврал. 1-де чугаа 900 мун хаванар семитер чегерлерге турган турга, Украинанын колхозтарында — 1 миллион 650 мун баш, азы барык ийи катан хей хаванар турган таварыла эвеш боор.

II.

Кезде бистин ажалыныска чепсел чүдө дие, социалистг системанын артык күштүг чорун бистер ыракта долу эвес ажалдааныска болган, а ол дээрде, болячк-ла чер-черлерге кезде чорун турар ажал-чорудаларын илгитче ханалып кирейн, социалистг кезде ажал-агынын чоруктарын объективтиг негеделерин-биле чамлык ажалы дүжүтүгүн организастаан турганы болуу. Ажал-агынын хөгжүдешин-биле тыптып келир болушкунар бисте кошкак түнеленип турган, а бистин эртемдерин, мичашаа хамыктын мурунда экономистер колхозтарын, совхозтарын, МТС-терин артык күштүг чоруну дугайын хей-ле бижип, чугаалап турган болгаш чуртка тарга, айт, сүт, чигир сөкүла, хевен болгаш кезде ажал-агынын еске-даа продукциянын бүдүрүшкүнүн көвүдери эң артык күштерин канчаар долу-биле ажаллаар дээр талазы-биле кончук эвеш ажалдан келгенер.

Ол бүтү болза, кезде ажал-агынын өдүленин саадаткан, чүгө дээрде, эржип-чорун чүдүрүшкүнүн эртем болгаш чалытканма, а хөгжүдешин негеделеринден тыптып турар чаа, деңгээлдег чүдүлдер чамлыкка ей-шаанда, чогуур детким чени албайн турган.

СЭКП ТН-ин сентябрь болгаш оон дараазында Пленумунун шигишкелеринин кайгамчык улау ужуруг-лаа чүдө дие, хамыктын мурунда амдыралдын бүтү талаарын ханы анализиринге үндөшкөн социалистг кезде ажал-агынын улам мыйа бурунгарашкыннын оруктарын дугайында марксизм-ленинни өөрлөгн чогаалкыч өдү-биле хөгжүдери ол шигишкелерге бергени болуу. Ол шигишкелерде партия болза, амгы байдалдарда социалистг системанын артык күштерин ажаллаарында бүтү-ле шалтык болуу турар чүдүдери ленинчи өдү-биле илереткен болгаш кезде ажал-агынын күштүг көдүрүшкүнүн эртемге үндөшкөн программалык чеге чүгүс чепселген.

Бистин чурттуу хөгжүдешинин чорудуушкунда ботун өөренирин, ханын-биле түнелерин болгаш шигишкелерин непер турар айтырлар тыптып турган болгаш моон сонгаар-даа тыптып. Илгит-лаа маа улау ролду бистин экономикалык эртемине ойнаар ужуруг. Кезде ажал-агы продукциянын бүдүрүшкүнүн ажал улагытарын калдыг-даа өртөн-үн-биле эвес, а харын продукциянын чангыстын хөгжүдешин күш-ажалын болгаш херезинерин эң эвеш чарыгдалары-биле чедип алыр ужуруг бис. Бистин шыа болгаш дүжүн шигишкелер ужуруг эң улау айтырларын хамыктын кезде ажал-агы бүдүрүшкүнүн ажалдарын чурттуу бойдус-экономикалык зоналарын ажалы-биле шиги, эртем бугулар сайгар тургалар болгаш специализастаар дугайында айтырлар хамаарыг.

Кезде ажал-агы бүдүрүшкүнүн ажалыг кылдыр чоруктары-биле ажал-агы ажаа бүдүрүшкүнүн байланын ажалы-биле эң хей продуктун берип турар култураларын таргаларын чоруктары болгаш малдарын өстүрери эржежок чугула. Оон чоруктарда ажал-агы кезде ажалыг култураларын болгаш малдарын өстүрүшкүнүн талазы-биле чер-черин чонуну чыдыган дуржулганын база өөренин көөрт эржежок чугула.

Чижээ, РСФСР-нин согу-барын областтарынга клевер таргаларын болгаш кукуруза бүдүрүшкүнүн көдүлүшкүнүн үндөшкөн ажал, картофель болгаш сүт продукциянын бүдүрүшкүнүн таарымчалыг байдалар бар бол

СОВЕТ ЭВИДЕЛИНИНГ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫН XX СЪЕЗДИЗИ

Эш Н. И. БЕЛЯЕВТИН чугаазының төнчүзү

Псковтун болгон Калининградтын көн-ференцияларына советтарын багыт ууртканы дээр РСФСР-нин Советтар министрствун чилин-биле шугучуулан. Псков областтын урлаг кун ажылынын «Остров» деп советтун директору эш Железов сөөгү үдө чүүл-бүрү эмге-хала чок айтышкынар эвожовон, харын көүдөз деп чугаалаан. Эрткен чылым совет министрствон 1.897 бижмел айтышкынар болгон дугааларын алган, ыпчаарга оларнын элөөн хей кезиктерикт эвес чагыг сүмелерин берип турар.

Ам РСФСР-нин Министрлер Чөвүленин ууртуугазын бижыкканы билер болгай Силер, ыпчаарга Россий Федерациянын Министрлер Чөвүлени ам оон ажы-чорудугазына бар турар четпестерин дүргөн болгон шиптирларг уузкаар хузаалгелит.

РСФСР-нин областтарында ажы-херектерин байланын дыла екиждерин хандырп шылар конугу чугула хемчег болза, РСФСР талазы-биле СЭП ТК-нын бюрозун тургузар деп эш Хрущевтун салды болуп деп чугаалаар ууртуугу. Ол саванды чүүлүг деп көөр болгон амды-ралга чоруткан турар дээринге чигинит чок.

Эштер! Директиваларын төлөвилелин-

де тодараткан бистин чуртка ажы-агый болгон кулугура тургузушкунунун хем-чааи болза, совет киж бургунге бистин улуг Төрөн чуртувус дээр чорга-ралдыг сепкил-сагынын, ажы-агыйнын социалистг системанын артык күштеринге магадашкынын болгон коммунизм тургузарынче чуртту баштап олурар Коммунистг партияга кызыгаар чок өөрүп четиркишкени болдурун, а ол ыш-каш моон-даа артык улам эки болгон хей ажылдап болурун күзелин болдурун турар.

Бистин улугузус чогадыкчы куштер-биле долдурткан. Совет тургузугун тур-руп келген чыдарынын дургунда бистин улугузус Коммунистг партиянын улугузуз-биле бүгү делегейге төгүлүг ужу-дугазы болуп турар эш улуг эвезе эвес соруугаларын шиптирларг, оон түн-нелинде ам үдө бистин чуртувус тайбын-нын, демократиянын болгон социализм-ни күчүлүг шивээс болуп турар.

Партиянын XX съездинин шиптир-лери-биле хей-эст кирген бистин улугузус Төрөн Коммунистг партиянын улугу-газы-биле Совет киждерин болгон бүгү депшигелит киж-терелетенин аас-екин болгон өөршүкүз дээр чаз-чаа ма-дырлыг чоруктары кылар. (Адыш час-нашкыны).

СЭП-нин XX съездинин материалдарын амыдыралга боттандырар дээш демиселде

Улам эки белткенир

Каа-Хем районда Молотов аттыг колхоз-тун тараажылары СЭП-нин XX съезди-нин материалдарын танышкан, хову ажылынын талазы-биле улам белткенир хүлээлелерин алган. Колхозтун тарылга ичүлү эртен чыдынында ыракта калбар-лар, чаагай дүктүгү өстүрүп алынгата белеткеди организацияг чорудуп турар.

Тараа култураларынын үрешини четир белеткенген, ылангы кымылгастыг 216 тонна, сузаның 32 тонна үрешини-ни чажып болуп шынарларга чедир бүрүн арылгынган. Ол ышкан картофелдин 50 тонна, кукурузаның 1,5 тонна бол-гон ситенин болгон 30 тонна сузаны курылап алган. Колхозтун агроному эш

Брагин белеткек ажылын эки ууртуп турар.

Г. КИМЕЙ.

Бай-Тайга районда «Мурнакчи» колхоз-тун хову ажылынын №1 бригаданы мал чени културалар тарылганын кол ха-рымылап турар. Бо чыдын ажыгалыга бригада 65 гектар кур шөдөрүн немей шиптирларг алган.

Бригаданын тарылгага белеткек багай эвес, ылангы 13 центнер кукуруза, 240 центнер картофель үрешини белең, ол ышкан 20 гектар тарым хей чыдыг ситенин үрешини база бар. Удобрениге 350 тонна өкети, 18 тонна хүлү чымы алган.

СЭП-нин XX съездинин Директива-ларын танышкан бригаданын кижигини-ри тодарай улам белткен хүлээлелерин алган. Хову туралаанда чоктаа чаз 4 чур-талга бажыкканын база кылым дооскан.

Х. СЕРЗ.

Эт бүдүрерин көвүдөдир

Сүт-Хал районун Киров аттыг колхозу-нун хаан ажаакчыны эш Хандок хаан ажылын улам ылай хөгжүлөр, оон этырчир-продуктулун белдер, оругаларын көвү-дөдир дээр кымык ажылдап турар. ССРЭ-нин улус ажы-агыйын хөгжүлери-нин алдыгы беш чыл планынын талазы-биле СЭП-нин XX съездинин Директи-валарын улуг сепкил ханышкыны-биле уткаш, 1956 чылда түрүп хаан бүрү-дүдөн 23 хаан оолдарын өстүрерин ол хүлээген.

Эш Хандок эртен чылын төрөн 8 ха-вандан 176 хаан оолдарын меңи өстүргөн. Колхоз хаан ажылындан 80 муң рубль орулга алган. Ажы-агый чымында 982 күш-хүнүн ол ажылдаан, колхоз баштарчери хаан ажаакчынын кымык күш-ажылын үнелеп көргөп, күш-хүнүнге

немеде төлөвир кылдыр 5 хаан оолда-рын, 1 хураганын ача тысып берген. Колхозтун хаан ажылын хөгжүлөр тала-зы-биле эки көргүзүлгенин чедип алганы дээр СЭП-обкомуну болгон област Со-ветинин куускомунуң хүндүлөк бижик-биле ол шаңкталган. Эш Хандок хааннар-нын амгы ажаалганын экижидип, ам төрү-түшөр хаан оолдарын бүрүн өстүрер дээр улуг сорууганы салып турар.

Артель чакы тарылгага четир саныг 130 тонна кымылгас, 21 тонна арбай, 2 тонна чингетараа, 70 тонна сула үрешини-рин урган. Колхозто көдө ажы-агый машиналарынын болгон чепсек-херек-сидеринин септеген сан-даа, шынар-даа талазы-биле багай эвес чоруп турар.

К. САЛЫН.

Бедик көдүрлүүшкүнү

СЭП-нин XX съездинин шиптирлар-ын танышкан, Эриш районун ажыкчы херектенерин бүгү совет улус-биле бир дөмөй күш-ажыкчы белик көдүрлүүшкүнү-нүг ажылдап эгелзөн. Чаагайжылданын ол улуг программанын амдыралга ботта-дырышкан, олар делегей херектенери-нин байлыгг хүнү—март 8-ке күш-ажыкчы көргүзүлгелер уурашкан.

Школаарга дуаалар шеф ажыларын бүгү-ле черлерге калбарган. Бо талазы-биле Эриш суурну херектенери ыңа ортукам школынын чаа өрөөндө чынында оттулар кыжын белеткериңге идеяй-лит киришкен. Районуң дуараныга мас-терекказы эркен чыдын бүдүрүгө

планын 167 ху, Эриш суурда столовая—105 хуу күсүлүп, бо чыдын баштай-гы айларында оон-даа бедик көргүзүлгел-риг болуп турар.

Алдыгы беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын танышкан, «Ста-линскы орук» колхозтун саанчылары эштер Шокунай, Дербет, Миналай олар бо чылын боттарында быжылган инек бү-дүрүдөн 1050—1200 литр сүттү сап ал-гырын хүлээген. Күш-ажыкчы шак ил-ди бедик көдүрлүүшкүнүг чорук «Чаз орук» болгон районуң еске-даа колхоз-тарында илереп турар.

Ч. ШИМИТ.

Директиваларны боттандырырга

Танды районда Жданов аттыг колхоз-тун колхозчулары СЭП-нин XX съезди-нин материалдарын калба-биле өөренип турар. Ажы-агый чымында, бригадалар-да нокучугалар, бекседар улам-на сулуу, колхозтун амдыралыга холбошкан бо-луп турар. Колхозта парторганизация сөөк материалдары таныштырылгаче аяк-коллективтин ажылын чогур өйүнө эе тургускан.

Директиваларын танышкан, тайбын

Пропагандистер семинарлары

Чөөн-Хемчик районуң бүгү пропаган-дистеринин ийи хонук семинары СЭП райкомго организацияг эрттирген. Семинар-га районда партия болгон комсомол чы-рылышкынын бүгү пропагандистер киришкен.

Партиянын XX съездинин эш Хру-щевтун илелелин, 1956—1960 чыла-рыда ССРЭ-нин улус ажы-агыйын хөг-жүдериңди алдыгы беш чыл планынын

күш-ажыкчы болгон чаагайжылданын ол улуг программанын боттандырылгаче колхозчулар тогарай хүлээлелерин иле-редип, каш дапкыр күжөйнишкенин ажылдап турар. Алдыгы беш чыдын баш-тайгы—1956 чылында мал өстүреринин, оон/продуктулун бедидеринин планын күсүлдер. Бызагчылар, тараажылар бол-гон ажылын еске-даа участкаларында колхозчулар чарыгыг калбарган.

С. ТАНЗЫН-ООЛ.

талазы-биле СЭП-нин XX съездинин Директиваларын дугайында эш Булга-ринин илелелин болгон делегаттарын савалдарын семинарга өөренип эрткен.

Партиянын Чөөн-Хемчик райкомунуң секретары, СЭП-нин XX съездинин кир-жичин эш Дилжиктеин съездеги чорая-нын дугайында беседаны динчакчыла-рма сонутурап ычканнар.

Д. КОШМЕНДЕЙ.

Совет ужар-чүүл техниказынын шылгарангай чедишкенинери

Социалистг Күш-ажыкчы Мадыры А. С. Яковлевтин чогаатканы «ужар вагон» деп вертолетка чык көдүрериян талазы-биле Москва чоогунда Туши-но аэродромунда бүгү-эвилелин ийи рекорду чедип алдыган.

Ужудуку Е. Ф. Милотичев дөрт тонна чүбүтүг вертолезде-биле 2000 метр акыг бедик көдүрүлгөн. Алгы ужудушкунга ужудуку Г. А. Тиняков ийи тонна чык-биле 5.082 метр бедик көдүрүлгөн. Бо түндөөлөр болза, совет ужар-чүүл техниказынын шылгарангай чедишкенин болуп турар.

Ужудукулар Е. Ф. Милотичевтин болгон Г. А. Тиняковтун чедишкени-нерин ССРЭ-нин В. П. Чкалов аттыг төп аэродромунун ужар-чүүл спортунун комиссиясы бүгү-эвилелин рекордтары кылдыр демдегеп бүрткөөн. Оларын вертолелтерин кызынын талазы-биле делегей рекордтары кылдыр демдегеп бүрткөөн-биле материалдарын Бүгү-делегейин ужар-чүүл федерацияныч (БВФ) чорудуп берген.

А. С. Яковлевтин чогаатканы «ужар вагон» деп вертолезде делегейде өң-өң улуг вертолелтерин бирээни болуп турар. Чүгүрбей дөрт өрү калдырп үн-еринге арканы берип турар ийи хүртүлөр ук машинада бар болуп турар.

Чурунта: А. С. Яковлевтин чогаатканы вертолелтун ужул чорутуру. Ужудукулар Е. Ф. Милотичев (солгай талазында) болгон Г. А. Тиняков. Фото З. Евзеркинни.

СЭТА-нын фотохроникасы.

ЧЕР БОЛГАНДАН

СЭП-нин XX съездинин материалда-рын Кызыл хоорайнын бүдүрүлгелеринин коллективтери ханыш-биле өөренип, ал-дыгы беш чыдын баштайгы чылы—1956 чыдын бүдүрүгө программанын хуусаа бетинде боттандырып дээр, чаа бедик хүлээлелерин ап турар.

Аш-чөм комбинаты күш-ажыкчы бүдүрүлгелерин улам белтин тургаш, бү-дүрүлгенин чыл планын декабрь 20-де күсүлдер сорулга салган ажылдап турар. Алгы завоудун ажыкчы, албан-хаакчы-лары болгон инженер-техниктиг ажы-дакчылары алдыгы беш чыдын бирги чымынын бүдүрүлгө планын декабрь 5-те куусетишкан, пландан дашкаар 200 муң рублдин продукциянын бүдүрерин хү-лээген.

Алдыгы беш чыл планынын талазы-биле СЭП-нин XX съездинин Директива-ларын Барыш-Хемчик районун колхоз-чу тараажылары улуг көдүрүлүшкүн-биле хүлээп алган, тараа бүдүрүлгезин көвү-дөдир сорулга-биле боттарынын хүлээлелери-нин эе көрүп турарлар.

«Комсомол 30 чылы» колхозтун хову бригаданынын кижигинери чакы хову ажылыга белеткеди чогур өйүнө доос-каш, тарылганы бедик агротехниктиг бай-далга 7—8 ажык хүнүнө чоруткаш, чыг-гы ажаалганын экижидип турган 1956 чылда тараа бүдүрүлгезин нитизин-биле 10 хуу көвүдөдир сорулга салган. «Бой-шевск» болгон «Кызыл тараачын» кол-хозтарын тараажылары чакы хову ажы-лын үлөргелер эрттирер дээр белетинген хүлээлелерин алган.

РСФСР-нин улустарынын спартакиадазынга белеткеди күштелдирер

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлени бо чыл-дын чайында ССРЭ-нин улустарынын спартакиадазын чорударынын дугайында достаады хүлээп алган. Ачаа холбоштыр РСФСР-нин Министрлер Чөвүлени «ССРЭ-нин улустарынын спартакиадазын чору-ларынга белеткек кылдыр РСФСР-нин спортчуларынын мергежлени бедидер дээр база массалыг күш-култура ажылын эки-жидерин дугайында» достаады үндүргөн.

Ачаа хоорайлар, областтар, крайлар болгон АССР-лерини командалары чык атлетиканың, гимнастиканың, суга эш-тирин, хол, бут бөмбүтүн, баскетбол-дун болгон күш-културанын еске-даа хевирлерин кирир. Спартакиадага зо-на талазы-биле маргылдаага тийлээс ко-мандалар кирир эргени алыр.

РСФСР-нин улустарынын спартакиа-дазын белеткек маргылдаалары бо чыл-дын июньга чедир болуп. ыпчаарга об-ластарын, крайларын, АССР-лерини аразында хол бөмбүтүн маргылааы февраль 5-ке чедир болуп эркен.

Ачаа холбоштыр Иракчи Чөөн чүк э-назынын бирги чери дээр маргылдаага бистин областкы командалы киришкес-кеген. Маргылаанын түнөөлөндө бирги черде Приморский оолдар командалы, ийги черде Хабаровский, үшкү черде Иркутский болгон. Херектенер командаларын бирги чери Иркутский, ийги чери Приморский болгон үш-кү чери Хабаровский командалы эгелзөн.

Ачаа холбоштыр Иракчи Чөөн чүк э-назынын бирги чери дээр маргылдаага бистин областкы командалы киришкес-кеген. Маргылаанын түнөөлөндө бирги черде Приморский оолдар командалы, ийги черде Хабаровский, үшкү черде Иркутский болгон. Херектенер командаларын бирги чери Иркутский, ийги чери Приморский болгон үш-кү чери Хабаровский командалы эгелзөн.

Кара-Хаакче поход

Бызылдык №2 школының IX—X класстарынын өөреникчилери, башкылар К. В. Хангаевтин болгон М. Н. Некра-говтун ууртуугазы-биле Кызыл районун Кара-Хаакча чедир амыалыг походту кыла-лар.

Колхозчуларын бажыкканын Илья-нин лампочалары чырылып турган болгон көдө клубу көдө интеллигентчи-лар, колхозчулар, өөреникчилер дол-дурупкан турганнар. Оларга №2 школа-нын өөреникчилер солун концертте көр-гүскенер. Көрүкүлөр «Партия бистия баштыкчыны», «Москва дугайында кол-

Улуг-Хем районун «Күш-ажыкчы хо-туу» колхозтун саанчылары СЭП-нин XX съездинин материалдарын ханыш-биле өөренип көргөш, сүт саалазын ула-ман бедидер дээр социалистг чарыштын бедиткен хүлээлелерин ап турар.

1956 чылда колхоз инек бүдүрүлгөн 1400 литр сүт алырын планнаан болза, саанчылар инектен-не 1500 литр сүт саар дээр чаа бедик хүлээлге алган. Колхозтун мурунакчы саанчыны Валя Түдүш болуна быжылган инектеринин бирээниден 2000 литр сүт саар сорулга салган. 1955 чыдын октябрь 1-ден бо чыдын март 1-ге чедир инек бүдүрүлгөн 444 литр сүт салган.

Танды районун «Кызыл партизан» колхозунун сурагылг хойжузу эш Ноокай 1946 чылдан бээр төрөн — колхозуна 6965 баш хураганынын өстүрүп берген. Дүржүлгалыг малчын эркен чылын мал ажылыга бедик көргүзүлгелер болгон, өг-бүлени-биле 2425 күш-хүн ажаадаш, күш-хүнүнге 9,7 тонна кымылгас, 7275 рубль, элзөөн хей эт, дүк, ары чигири, а немеде төлөвирге 2424 рубль, 7 хура-ган алган.

СЭП-нин XX съездинин хүлээп ал-ганы алдыгы беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын өөренип көргөш, эш Ноокай 1956 чылда 100 баш хой бүрү-дүдөн 115 хураган, биди хойдан-на 2,4 килограмм дүк алыр сорулга салган, кол-хозтун хойжузу эш Сыратты социалистг чарышка кыйгырган.

РСФСР-нин улустарынын спартакиадазынга белеткеди күштелдирер

Ычанганг Москвага чайын болуп мар-гылдаага кирир эргени Иркутскийн херектенер командалы, Примор крайнык оолдар командалы чаалап алган.

Бистин областкы оолдар командалы 10 черде 7 дугаар, а херектенерини 9 ду-гаар чери алган. Биди болза-даа бис-тин командалыс чедиги эвес, харын оон-даа өрү черин элзеп болуп турган.

Мааза кандыг чүүлдер шаптыктыг болгонны? Бисте бузугу тренер чок. Техника талазы-биле комсак болгон бок. Оон ужурунда мааза кымып турган бедителелисэе эки ойнакчылар деп санап турган эштерини, херек кырында мар-гылдаа үрешке сүрөөдөш ойнап шыда-лайн турган. Ол болза, бузугу бедител-чогутушту көргүскөн. Оон алдыда област-та хол бөмбүтүн талазы-биле шымырк кижилер чогур үрешке хостап, шипи албайнанды бирги разряд эш Завьялов маргылдаага киришпөө.

Областын күш-култура болгон спорт комитети (эш Горбунов) маргылаанын киржичилеринге таарымчалыг байдалы тургузарынга сатып салбан, ылангы бедителк азы-биле болгон хеп-биле хандырбаан. Ол ышкан бүгү кижилерни чогур үрешке хоставайн турган.

Иракчи Чөөн чүк зоназынын хол бө-мбүтүн талазы-биле судья коллегиясы биотин четпестерини демдегелешкан моон сонгар чедишкенин ажаадыры-ысты күзөөн. Ычанганг ам болуп мар-гылдаага кирир дээр бүгү талазы-биле бедителди күнтелдирери чугула.

А. КУМАЯН,
маргылааның киржикчи.

С. БУРУННЕЙ.

БОЛЕСЛАВ БЕРУТ

Польша улус Болеслав Берут-биле чарлып турар

ВАРШАВА. Март 14-те польша на-тыс-лазын чурткакчылары боттарынын улуг өяну, социалистг чаа Польшанын тур-гузукчузу эш Болеслав Берут-биле чар-лышкыны кылганнар. Польшанын Каттыш-кан ажыкчы партиянын Төп Комитети-нин бажынын ханы кымылаа. Бодунун бүгү амдыралын ажыкчы аягынын хер-еонге, тайбынын, демократиянын бол-гон социализмнин улуг херөөнге берген киж-биле чарлып дээр өлчө варшавачы-лар үзүктө чок шуужушкун-биле чоруп турганнар.

Делегет задын дөрүндө бедителдеге эш Болеслав Беруттун мага-бодун салган кы-зыл хааржакты тургускан. Польша Улус Республиканын күрүне туатарын кара к-жаалар-биле хаакылаан. Бедителенин чанында Совет Эвилелинин Коммунистг партиянын Төп Комитетинден, ССР Эви-лелин Дээди Советинин Президиуму-нан, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүленин-ден, Польшанын Каттышкан ажыкчы пар-тиянын Төп Комитетинден, Польша Улус Республиканын Министрлер чөвү-ленин болгон Күрүне чөвүленинден че-чектер.

Тус черини шагы-биле 17 шак турда хүндүлүг таанымал Польшанын Каттыш-кан ажыкчы партиянын Төп Комите-динин Политбюро кижигинери А. Завал-ский, Ю. Цирковичев, Ф. Юзвек, Ф. Ма-зур, В. Дворовский, Р. Замбровский, ПКАП-тын ТК-зынын Политбюро кижиги-нине кандидат А. Ранацкий, ПКАП-тын ТК-зынын секретары В. Матвеев, Е. Моравский олар турупканнар.

Эш Болеслав Берут-биле чарлып дээр ажыкчы чоннар кирип эгелзөн.

Бажындаалыг залды таварты кижилер ханы муңгарал-биле эртип турганнар. Варшаваның заводтарынын, фабрика-ларынын ажыкчыларын, албан черлеринин албан-хаакчыларын, Польша Шеригиян солдаттары болгон офицерлери, сту-денттер болгон шкочалар кээп турган. Залга хей саныг чектерини экип сал-ган. Каттышкан тараачын партиянын Бол Комитетинден, Демократтыг партия-нын Төп Комитетинден, Национал кам-галдын министрствонун, ПКАП-тын Варшава ведомствонун болгон хоорай комитеттеринден, Польшанын Професси-онал эвилелдеринин Төп чөвүленинден чектерини салган.

Беш минута болгон-ла хүндүлүг та-нымы хаалакып турган. Ол хүн чедер-ген Совет Эвилелин Чазак төлөөлери Ю. А. Янов, Н. Т. Кальчак, В. И. Боллоз, Ю. И. Палецкий, Н. С. Бонев, Н. И. Бобровников, В. И. Васильевский, П. К. Поняменко, Кылал Улус Республиканын Дарганын ораакчылар маршал Чжу Де-ге баштаган кылдат чаккытын төлөө-лерин кижигинери, Польша Улус Респу-бликанын Күрүне чөвүленин болгон Министрлер чөвүленин кижигинери, Польша Шеригиян генералдары, Польша-нын революстг ажыкчы шимчөөшкенин киришкелери хааржак чанында хүндүлүг таанымы эрттиргенер.

Эш Болеслав Беруттун мага-бодун сал-ган хааржакче варшавачыларын үзү-ктө чок шуужушкуну орай дүөгө чедир үргүздөөн.

Польша улустун улуг өгү, бүгү деле-гейин коммунистг болгон ажыкчы шимчөөшкенин шылгарангай амыал-чызы эш Болеслав Берутка муң-муң кижилер боттарынын сөөлү бузалаан ол хүн бергенер.

ВАРШАВА. Март 15. Польша улус Бо-леслав Берут-биле чарлып турар. Польша-нын Каттышкан ажыкчы партиянын Төп Комитетинин делегет алынга салган мөөңө кижини хааржакче ажыкчы чон-нарын шуужушкуну бүдүн дүгүн өтүр соксаваан.

Муранува болгон Праги, Жерани бол-гон Москвага, Желибожа, Белан болгон наймсаалды еске-даа районнарын

Болеслав Беруттун мөөңөнүн польша улус кымыдап турар

ВАРШАВА. Польша улустун улуг өгү Болеслав Берут биле Совет Эвилелинн ажыкчы чоннарын чарлып бузалаан-нын дугайында динчалыгы, хей санын телеграммаларын болгон кымылаа-ларын «Трибуна лоду», «Жиде Варша-вы», «Глас працы» болгон еске-даа төп солуннар бирги арынарнында парлан үн-дүргөн.

Польша улус аар когаралды ханыш-би-ле ажып эрттирп турар. Республиканын хоорайларда болгон суурларында кымылаалыг хураалар болгон митинг-лер эртип турар.

«Эртип болгон чогуугу» деп аттыг мурунку чүүлү «Трибуна лоду» пар-лаан, делегейин коммунистг болгон ажыкчы шимчөөшкенинде эш Болеслав Беруттун сайтамчыктыг ролон ол чүүлде демдегеп турар.

Бо улуг болгон хенертен болгон ыш-кындары талазы-биле бистин ажы-шу-жүвүтү илерепти берге деп солун би-жилп турар. Болеслав Беруттун барык чар-лыгы чүк чыл амдыралы ажыкчы шим-чөөшкени-биле үзүбес харылаалыг чо-раан. Оон амдыралы—кижи төрелетен-чиг идеялары дээр демиселге улуг са-лышкыны. Бодунун бүгү амдыралынын дургунда эш Берут коммунизмнин улуг

ажыкчыларны көөп турганнар. Хааржа-ктын чаны-

